

V A S I S T V Á N

Avilai Teréz intelmeiből

(ARS POETICA HELYETT)

*Akit nem kapattak ennél magasabbra,
Jól teszi, ha nem igyekszik följebb, kapaszkodva.
Ezt jól jegyezzétek meg, mert ahelyett, hogy
Nyernétek vele, végül csak veszíteni fogtok.
Mutakozhatik olyannak, amilyen,
A lélek, ha Jézus Krisztusa jelen,
Szerelmetesen csünghet az ő szent emberségén,
Mindig ez isteni Mester társaságában élven,
Beszélhet is vele és előtte fölfedheti,
Hogy mitől szenved és mi hiányzik neki,
És ha meg nem feledkezik róla örömeiben,
Ujjonghat vele együtt, s mindezt nem mesterkélten
Kiszabott formulákkal, hanem olyan szavakkal,
Amiket a pillanat kíván és szükséglete kitapasztal.
Hát ez az, ami rajtunk múlik. És ha van, akinek ez nem elég,
És ezen túl próbálná emelni szellemét
Arrafelé, ahová be nem engedik mégsem,
Elvéti ezt is, azt is. Ez az én véleményem.
Mert ha túllép a természetén, megbénul az értelem,
És kiszárad a lélek a sivatag terepen.
Mellesleg, a szellem egész épületének mi az alapja?
Csak az alázat, semmi más. És Istenhez közelebb jutva
Növekszik az alázat — különben elvész minden eredmény.*

*De ezt senki se értse úgy, hogy én tiltani szeretném
A nagy gondolatokat, amikkel a szellem
Fölemelkedhetik, hogy közelébe kerüljön
Isten véghetetlen jóságának meg az égben
Található csodáknak.*

*Igaz, én ezzel sosem éltem.
Képtelen voltam erre — megint csak ezt ismétlem.
Isten kegyelme hozzásegített, hogy megértsem:
Folytonos nyomorúságomban merészség volt az is tölem,
Hogy szellemem a földi dolgokkal törődjön.
Hát még az égi dolgokhoz emelni hogyan*

*Is bírtam volna? De vannak elég sokan,
Akik jól járnak, ha felhasználják ilyen
Magasabb vizsgálataikat — különösen,
Ha tanultak. Mert ebben a gyakorlatban nézetem szerint
A tudomány — ha alázattal párosul — rendkívüli kincs.
De azt mondom, hogy fölemelkedni mégse kell —
Inkább várni, míg Isten bennünket fölemel.*

*Van, amikor az értelem nem működik úgysem:
A misztikus teológiában — ott fölfüggeszti Isten.
Én csak azt helytelenítem, ha akkora bennünk az önhittség,
Hogy magunk függesztjük föl. Ne állítsuk meg a működését,
Különben hidegek leszünk és bambák, és eltűnik előlünk
Az is, ami a miénk volt, és az is, amit elérni véltünk.
Ha az értelmet Isten függeszti föl és tartja vissza,
Van, amivel figyelmünket foglalkoztassa:
Olyankor egy krédó időközében több fény lesz a részünk,
Mint amennyit évek alatt minden földi iparkodással elérünk.
De hogy mi magunk akarjuk lekötözni lelkünk erejét
És megállítani működését — ez tiszta örültség.
Nem mondom, hogy bűn ez, de büntetés annál inkább:
Mintha valaki ugráshoz vesz lendületet, de hátulról visszarántják.
Nekirugaszkodik százszor, de mindig hiába fárad:
Az akarat sem ér semmit, ha nincsen benne alázat,
Melynek a működésbe vegyülve az a hatása,
Hogy a lélekben a cselekedetnek csömör nem lép a nyomába.*

*Aki tudja, miről van szó, annak ezt nem kell magyarázni.
És aki nem tudja, annak én bizony nem fogom elmagyarázni.*

KORMOS ISTVÁN

Metszet: Felhőszakadás után

*Mikor elfüstölögtek Péter villámai,
jött, jött a birkanyáj, csapzott volt, sinkai,
keserű gyapjúság folyta be a kaput,
vizben ökrendett a tejgyűjtő kisvasút,
bodza és farkasalma, bürök illata szállt,
réműlt számár nyekergett szívhezszóló iát,
lopott körtém az ingben, majd titokban eszem,
s képmutatón imára kulcsolva két kezem,
summáslány-dana: Én nem ilyen lovat akartam —
Károly-majorra még egy zöld villám lecsattan.*